

تاثیر انتخابات اخیر آمریکا بر ایران

انتخابات میان‌دوره‌ای ۲۰۲۲ آمریکا به پایان رسید. هرچند نتیجه نهایی انتخابات کنگره آمریکا مشخص نشده، اما تقریباً روشن است که جمهوری خواهان اکثریت مجلس نمایندگان را کسب کردند و در مجلس سنا هم قدرت به فاصله اندک در دست دموکرات‌ها است و به این شکل توازن قدرت در کنگره وجود دارد.

به گزارش سایت خبری پرسون، سید حسین موسویان در یادداشتی نوشت: تورم ۸ درصدی، بنزین گالی ۴ دلار، خروج فضاچت‌بار از افغانستان، تنش با روسیه و جنگ اوکراین و محبوبیت پایین جو بایدن در افکار عمومی، موجب نگرانی رهبران حزب دموکرات از یک شکست بزرگ شده بود. اما پیروزی شکستنده و حداقلی جمهوری خواهان، شانس دموکرات‌ها را برای موفقیت در انتخابات ریاست جمهوری آینده مقداری افزایش داده است؛ به شرطی که بتوانند در حل مشکلات فوق‌الذکر پیشرفت قابل توجهی داشته باشند.

درعین حال ایران در دو سال باقی‌مانده ریاست جمهوری بایدن با چالش‌های مهمی روبه‌رو خواهد بود که به برخی از آنها اشاره می‌کنم:

۱- با توجه به افزایش قدرت جمهوری خواهان، بایدن برای غلبه بر بحران‌ها، راه بسیار دشواری در پیش خواهد داشت؛ چون از یک طرف به راحتی نخواهد توانست طرح‌ها و برنامه‌های مورد نظرش را در مجلس نمایندگانی که اکثریت آن در دست جمهوری خواهان است، به تصویب برساند. چنین وضعیتی بر توانایی بایدن درباره تصمیم‌گیری‌های مربوط به ایران تاثیر منفی خواهد داشت.

در دو سال گذشته که دموکرات‌ها اکثریت مجلس نمایندگان و مجلس سنا را در اختیار داشتند، بایدن موقعیت خوبی برای توافق هسته‌ای با ایران و احیای برجام داشت. عدم گفت‌وگوی مستقیم با آمریکا، تغییر تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران و عوامل متعدد دیگری موجب طولانی و فرسایشی شدن مذاکرات احیای برجام شد که نهایتاً فرصت مناسب دو سال گذشته از بین رفت. رابرت مالی، مذاکره‌کننده هسته‌ای آمریکا که با حداکثر ظرفیت و توان خود برای احیای برجام در دو سال گذشته تلاش کرد و نتیجه نگرفت، امروزه تحت شدیدترین فشارهای داخلی آمریکا است و جناح‌های بسیار قدرتمند آمریکا و لابی پرنفوذ اسرائیل و عربستان به دنبال برکناری او توسط بایدن هستند. بنابراین برای احیای برجام با توجه به وضعیت جدید داخلی در آمریکا و سیاست یک‌سال گذشته ایران، چشم‌انداز خوبی وجود ندارد. در یک‌سال گذشته من و بسیاری از کارشناسان و دلسوزان کشور طی مقالات و مصاحبه‌های متعدد توصیه کردیم که مذاکرات برجام را قبل از انتخابات کنگره آمریکا نهایی کنید که متأسفانه توجهی به این توصیه‌ها نشد.

۲- موضع اروپا درباره روابط با ایران به چهار دلیل دچار یک چرخش بزرگ شده است؛ به‌طوری‌که استراتژی اروپا به سمت سیاست سنتی آمریکا مبنی بر «تغییر رژیم در ایران» بسیار نزدیک شده است. اروپایی‌ها نشان داده‌اند که به چهار دلیل از ایران خشمگین، صبر آنها لبریز و در نتیجه به‌طور کامل همراه سیاست‌های آمریکا شده‌اند:

الف- ادعای صدور پهپاد ایران به روسیه و استفاده در جنگ اوکراین.

ب- تظاهرات و ناآرامی‌های داخلی اخیر ایران و برخورد حاکمیت با این پدیده.

ج- تظاهرات بی‌سابقه هزاران ایرانی در خارج از کشور و فشار به آمریکا و اروپا برای تغییر رژیم در ایران.

د- چهارمین موضوع هم ناامیدی اروپایی‌ها از مذاکرات هسته‌ای یک‌سال گذشته با ایران.

این چهار موضوع باعث شده است که اروپا به همراه آمریکایی‌ها تحریم‌های زیادی علیه ایران اعمال کنند و نه تنها قصد اعمال تحریم‌های بیشتر علیه ایران را دارند، بلکه برای کشاندن پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت نیز خیز برداشته‌اند.

وزیر خارجه لیتوانی از ارائه فهرست تازه‌ای از تحریم‌ها علیه ایران خبر داده و اظهار کرده است که «این تحریم‌ها، دو فاز جداگانه را شامل می‌شود؛ مشارکت ایران در جنگ روسیه علیه اوکراین و سرکوب معترضان در شهرهای مختلف ایران». وزیر خارجه آلمان نیز مدعی شده است که با استناد به درک اروپایی‌مان از مساله حقوق بشر باید بگویم که احترام به آن بیش از آنکه یک موضوع ملی باشد، یک مساله جهانی است.

آمریکا، فرانسه، آلمان و انگلیس چند روز پیش با درخواست از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی برای صدور قطعنامه مدعی شدند که ارائه توضیحات توسط ایران درخصوص ذرات اورانیوم یافت شده در سه سایت اعلام نشده «الزامی و اضطراری» است. در متن پیش‌نویس این قطعنامه که برای ۳۵ کشور عضو شورای حکام آژانس بین‌المللی ارسال شده، آمده است: «الزامی و اضطراری» است که ایران در جهت تحقق وظایف قانونی‌اش عمل کند و بدون تاخیر اقداماتی انجام دهد... نگرانی‌های جدی درخصوص مسائل پادمانی مرتبط با سه سایت اعلام‌نشده دارد که به‌دلیل ناکافی بودن همکاری اساسی توسط ایران، حل‌نشده باقی مانده است.

این درخواست به معنی تلاش آمریکا و اروپا برای ارجاع پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت سازمان ملل است. قطعنامه «ضروری و اضطراری» در شورای حکام آژانس، مقدمه‌سازی برای کشاندن پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت سازمان ملل است؛ به‌ویژه اینکه اگر اروپایی‌ها از مکانیزم اسنپ‌بک استفاده کنند، روسیه و چین هم قادر به وتو نخواهند بود.

۳- پیروزی جمهوری‌خواهان درکنگره آمریکا هم زمان شده است با پیروزی نتانیاهو درانتخابات اسرائیل. اخیرا سردار حسین علایی، رئیس پیشین ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و استاد دانشگاه به درستی اظهار کرده که: «نتانیاهو جنگ‌افروزترین و ضد ایرانی‌ترین نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی است. او تنها دشمن خود را ایران می‌داند و به دنبال افزایش شکاف کشورهای عربی و اروپایی با جمهوری اسلامی ایران است. او مخالف جدی کاهش تخاصمات آمریکا با ایران است. به همین دلیل ایران باید ساختارهای اطلاعاتی و جاسوسی موساد و اسرائیل را در داخل کشور کشف کند. همچنین تشکیلات عملیاتی اسرائیل را در داخل ایران نابود کند تا دست‌های نتانیاهو قطع شود.»

۴- پنج دور مذاکره با عربستان در فروردین امسال به نتیجه نهایی بسیار نزدیک شد که با تصمیم محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان متوقف شد. به اعتقاد من او منتظر نتیجه مذاکرات هسته‌ای و انتخابات آمریکا و اسرائیل بود. مذاکرات هسته‌ای هم درفروردین امسال به مرحله نهایی رسیده بود که شانس قطعی کردن آن بسیار جدی بود. با شکست مذاکرات برجام، پیروزی جمهوری‌خواهان در انتخابات کنگره آمریکا و نتانیاهو در اسرائیل درحقیقت عربستان امیدوار شده است که مثلث شوم ضدایرانی دوران ترامپ با اسرائیل و آمریکا را می‌توان احیا کرد.

ممکن است آمریکا دردوره بایدن به این مثلث نپیوندد، اما بن‌سلمان خوش‌بین است که موضوعات چهارگانه مذکور؛ آمریکا، اروپا و اسرائیل دراقدامات ضد ایرانی طبق خواسته‌ها و اهداف عربستان عمل خواهند کرد.

واقعیت‌های فوق نشان می‌دهد که شرایط سختی پیش روی ایران است و تصمیم‌گیرندگان ایران باید تصمیمات درست، شجاعانه و مهمی در بهبود اوضاع داخلی و سیاست خارجی اتخاذ کنند.